

Plan for forundersøgelse for asbest ved alle Projekter på Region Hovedstadens hospitaler og bygninger

Formål

Formålet med denne plan er at sikre en ensartet metode til forundersøgelse, der kan identificere og vurdere forekomsten af sundhedsskadelige asbestholdige materialer og asbeststøv i forbindelse med ombygninger, renoveringer (herefter benævnt som Projekter) mv. i Region Hovedstadens bygninger. Prøvetagning kan være en nødvendig del af forundersøgelsen både i den indledende projekteringsfase og under selve udførelsen af arbejdet, hvis der opstår pludselig mistanke om asbest.

Område

Dokumentet er gældende for alle aktiviteter under Region Hovedstaden Center for Ejendomme, hvor der forekommer asbest.

Ansvar

Projektlederen fra Region Hovedstaden er ansvarlig for at sikre, at forundersøgelser for asbest gennemføres samt for at orientere udførende entreprenører om undersøgelsens omfang og resultater.

Den udførende entreprenør er ansvarlig for at videreformidle relevante oplysninger til alle underentreprenører og medarbejdere samt for at sikre, at krav og retningslinjer vedrørende asbest håndteres og efterleves i projektet.

Særlige risici og særligt farligt arbejde

Projektering

I projekteringsfasen af Projekter skal den projekterende angive særlige risici, særligt farligt arbejde og andre relevante forhold i projektmaterialet – herunder også oplysninger om kendt eller formodet forekomst af asbest.

Så tidligt som muligt i projekteringsfasen – og altid inden arbejdet påbegyndes – skal der foretages en forundersøgelse for at identificere materialer eller støv, der muligvis indeholder asbest.

Forundersøgelsen omfatter blandt andet en vurdering af bygningens opførelsesår, materialetyper, eventuelle senere renoveringer (herunder risiko for skjult asbest) samt øvrige relevante forhold. Undersøgelsen kan desuden understøttes af oplysninger fra eksempelvis

bygningens ejer, tidligere arbejdsgivere og relevante registre eller andre kilder. Hvis der identificeres materialer, som antages at kunne indeholde asbest, skal der foretages visuel kontrol og eventuel prøvetagning for at af- eller bekræfte, om der er tale om asbest.

Arbejdsmiljøkoordinator P (herefter AMK-P) skal inden afslutningen af projekteringsfasen indarbejde og lade resultatet af eventuelle forundersøgelser indgå i Plan for Sikkerhed og Sundhed (herefter PSS), der anvendes i byggefasen. Resultatet skal dokumenteres i PSS, uanset om der er konstateret asbest eller ej.

Byggefasen

APV/kemisk risikovurdering (herefter APV)

Hvis der påvises asbestmaterialer og/eller asbeststøv i arbejdsområdet, skal den udførende entreprenør udarbejde en skriftlig APV, inden arbejdet påbegyndes. APV skal indeholde en vurdering af om nedrivning skal prioriteres frem for andre former for håndtering af materialet.

APV'en skal fremsendes til projektlederen, som sørger for, at den uploades i Dalux, samt til arbejdsmiljøkoordinatoren i byggefasen (herefter AMK-B) i rimelig tid, typisk mindst fem arbejdsdage før arbejdets opstart, med henblik på kommentering. Arbejdet skal desuden anmeldes til Arbejdstilsynet senest tre arbejdsdage før opstart. Anmeldelsespligten gælder dog ikke for asbestarbejde, hvor eksponeringen er sporadisk jf. § 11 stk. 2 i Bekendtgørelse om asbest i arbejdsmiljøet. Den udførende entreprenør skal endvidere informere egne medarbejdere om samt instruere dem efter, den af AMK-B kommenteret, APV og opbevare denne, så den kan fremvises ved forespørgsel fra Arbejdstilsynet eller entreprenørens egne medarbejdere.

APV'en skal som minimum indeholde følgende oplysninger, som også jf. § 12 i Bekendtgørelse om asbest i arbejdsmiljøet skal angives ved digital anmeldelse til Arbejdstilsynet via selvbetjeningsløsningen på Virk.dk:

1. Virksomhedens navn, adresse og telefonnummer.
2. Navn og telefonnummer på kontaktperson for arbejdet.
3. Arbejdsstedets adresse samt – når det er relevant for identifikation – de specifikke områder, hvor arbejdet udføres.
4. Tidligste dato for arbejdets påbegyndelse og dato for arbejdets forventede afslutning.
5. Antal personer, der forventes at udføre arbejdet.
6. En liste over de personer, der på tidspunktet, hvor anmeldelsen foretages, forventes at skulle udføre arbejdet – med oplysninger om gennemført uddannelse, jf. bekendtgørelse om arbejdsmiljøfaglige uddannelser, og dato for seneste helbredsundersøgelse (hvis foretaget).
7. Oplysninger om asbesttype og mængde, der arbejdes med (hvis kendt).
8. Kort beskrivelse af arbejdets art og omfang, samt hvilke arbejdsmetoder og tekniske hjælpemidler der skal anvendes for at begrænse støvudvikling.
9. Kort beskrivelse af foranstaltninger til beskyttelse af personer på arbejdsstedet og i omgivelserne mod udsættelse for asbeststøv, herunder:

- a) hvordan spredning af asbeststøv til andre områder hindres
- b) hvordan luft udskiftes i afskærmede arbejdsområder
- c) hvilke personlige værnemidler, der stilles til rådighed for ansatte
- d) hvordan det ved bl.a. rengøring sikres, at der ikke er risiko for udsættelse for asbeststøv på arbejdsstedet, når arbejdet er afsluttet, inden andre aktiviteter genoptages
- e) faciliteter til dekontaminering af ansatte
- f) emballering og bortskaffelse af asbestholdigt affald.

APV'en skal ikke indeholde, men der skal til Arbejdstilsynet også udarbejdes en liste over de personer, der på tidspunktet, hvor anmeldelsen foretages, forventes at skulle udføre arbejdet. Listen skal indeholde oplysninger om gennemført uddannelse (jf. bekendtgørelse om arbejdsmiljøfaglige uddannelser) og dato for seneste helbredsundersøgelse (hvis foretaget).

Udførelse

AMK-B skal tilse, at arbejdet udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt korrekt for de udførende håndværkere og andre, der færdes i og omkring området. Dette omfatter blandt andet, at der anvendes korrekte arbejdsmetoder, at affald håndteres korrekt, samt at der iværksættes relevante forebyggende tiltag, såsom kollektive forebyggelsesforanstaltninger (fx afgrænsning af arbejdsområder, etablering af sluser, efterfølgende rengøring, rengøringskontrol mv.). Særligt fokus på asbestproblematikken kan AMK-B blandt andet sikre gennem APV, opstartsmøder, sikkerhedsmøder og sikkerhedsrunderinger.

I både projekteringsfasen og byggefasen skal projektlederen sikre, at alle relevante oplysninger, herunder prøvetagninger, rengøring og rengøringskontrol, formidles på projekterings- og sikkerhedsmøder, videregives til alle relevante underentreprenører samt uploades i Dalux. Underentreprenørerne har herefter ansvar for, at gældende regler og retningslinjer efterleves af deres medarbejdere, hvilket AMK-B løbende vil kontrollere.

Prøvetagningsmetoder

Metoderne for undersøgelse omfatter:

- » Visuel kontrol for mulige kilder til asbest.
- » Udtagning af materialeprøver.
- » Udtagning af prøver med geltape.
- » Indsamling af luftprøver.

Alle visuelle kontroller og prøveudtagninger skal udføres efter egnede, anerkendte metoder og standarder af fagpersoner med relevant uddannelse og de nødvendige kompetencer. Udtagne prøver skal analyseres på et akkrediteret laboratorium.

Materialeprøver

Ved materialeprøver udtages et mindre stykke materiale, som analyseres på laboratorium (stereomikroskopi i kombination med polarisationsmikroskop) for at påvise, om der er asbest i materialet. Ved positiv prøve kan asbesttypen fastsættes, ligesom det omtrentlige indhold i procent kan bestemmes.

Geltapeprøver

Ved geltapeprøver udtages støv fra et givent område med speciel geltape, som efterfølgende analyseres på laboratorium (stereomikroskopi i kombination med polarisationsmikroskop) for at påvise, om støvet indeholder asbest. Ved positive prøver kan asbesttypen fastsættes, og mængden af asbestfibre i prøven vurderes. Resultatet angives semikvantitativt, hvor "+" betegner enkelte asbestfibre, "++" betegner flere fibre, og "+++" betegner mange fibre i prøven.

Luftprøver

Ved luftprøver filtreres en kendt luftmængde – typisk over fire timer – gennem et filter, som efterfølgende analyseres (SEM-EDX) på laboratorium for at påvise, om luften indeholder asbestfibre. Ved positive prøver kan både asbesttypen og antallet af fibre i den udtagne prøve fastsættes. For luftprøver for asbest er der fastsat en grænseværdi i arbejdsmiljøet på 3.000 fibre/m³.

Vurdering og fortolkning

Visuel inspektion samt eventuel forekomst, mængde og asbesttype påvist ved prøvetagning indgår samlet i den faglige helhedsvurdering af, om der er risiko for eksponering for asbeststøv. Prøvetager skal udarbejde en velbegrunder, skriftlig faglig vurdering, der dokumenterer baggrunden for konklusionen. Denne vurdering skal forelægges projektlederen og AMK-B, gøres tilgængelig for alle parter på byggepladsen samt uploades i Dalux. Entreprenøren kan desuden anvende vurderingen som grundlag ved udarbejdelse af APV.

Der kan således forekomme prøveudtagninger, hvor analysen påviser forekomst af asbestfibre, men hvor den faglige vurdering – eventuelt med iværksættelse af egnede forebyggelsesforanstaltninger – konkluderer, at der ikke er helbredsmæssig risiko for eksponering for de ansatte i forbindelse med det konkrete arbejde. Dette kan for eksempel være tilfældet ved forekomst af asbeststøv, hvor der alene er behov for rengøring, eller hvor brug af støvafvisende arbejdstøj og åndedrætsværn er tilstrækkeligt ved kortvarigt arbejde i det pågældende område.

Rengøring

Kontrol efter rengøring efter asbestarbejde skal ske ved en visuel inspektion af faglig kompetent person. Alle overflader skal være rene og uden støv. Er de ikke det, skal rengøring gentages. Er det nødvendigt for at fastslå, om der efter slutrengøring forekommer asbeststøv, skal der på relevante steder udtages kontrolprøver, fx geltapeprøver eller luftprøver.

Baggrund for Plan for forundersøgelse ved Projekter

- » Bekendtgørelse om asbest i arbejdsmiljøet, af 19. november 2025.
- » Bekendtgørelse om bygherrens pligter, nr. 117 af 5. februar 2013.

Øvrige henvisninger:

- » Arbejdstilsynets beskrivelse af: Grundig slutrengøring for asbeststøv - [link](#)
- » Asbesthuset.dk

Denne prøvetagningsstrategi er udarbejdet af:

- » Autoriseret arbejdsmiljørådgiver Human House A/S.
- » Region Hovedstaden, Center for Ejendomme, Drift og Byg 2.
- » Byggefagenes Samvirke – Dansk Byggefag.

Prøvetagningsstrategien har været til gennemsyn og kommentering ved:

- » Arbejdstilsynet
- » Arbejds- og Miljømedicinsk Afdeling, Bispebjerg Hospital

Bilag - Handling ved mistanke om asbest